

Talmud Bavli, Pesachim 66b (Iraq 3rd-7th centuries CE)

אמר רב יהודה אמר רב:

כל המתיהר, אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו, אם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו.

אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו מהלל.

דאמר מר: התחיל מקנטרן בדברים. וקאמר להו: הלכה זו שמעתי ושכחתי.

אם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו מדבורה,

דכתיב (שופטים ה) חדלו פרזון בישראל חדלו עד שקמתי דבורה שקמתי אם בישראל וגו'

וכתיב (שופטים ה) עורי עורי דבורה עורי עורי דברי שיר וגו'.

Rav Judah said in Rav's name:

“Whoever is arrogant, if he is a Sage, his wisdom departs from him;
if he is a prophet, his prophecy departs from him.”

“If he is a Sage, his wisdom departs from him”--[we learn this] from Hillel.

For the Master said, ‘He began rebuking them with words,’

and then he said to them, ‘I have heard this halachah, but have forgotten it’.

[this refers to a story told on the previous page of the Talmud(see below)]

“If he is a prophet, his prophecy departs from him”-- [we learn this] from Deborah.

For it is written, *The rulers ceased in Israel, they ceased, until I arose, Deborah,*

I arose a mother in Israel; (Judges 5:7)

and then it is written, *Awake, awake, Deborah, awake, awake, utter a song. (Judges 5:12)*

[Here, Deborah’s self-glorification is seen as leading to her losing her prophetic spirit, which then needs to be “re-awakened.”]

ריש לקיש אמר: כל אדם שכועס, אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו, אם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו. אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו ממה. דכתיב (במדבר לא): ויקצף משה על פקודי החיל וגו' וכתיב (במדבר לא) ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה זאת חקת התורה אשר צוה ה' את משה וגו' מכלל דמשה איעלם מיניה. אם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו מאלישע, דכתיב (מלכים ב ג) לולי פני יהושפט מלך יהודה אני נשא אם אביט אליך ואם אראך וגו' וכתיב (מלכים ב ג) ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה' וגו'.

Resh Lakish said:

“Every person who becomes angry, if he is a Sage, his wisdom departs from him;
if he is a prophet, his prophecy departs from him.”

“If he is a Sage, his wisdom departs from him”-- [we learn this] from Moses.

For it is written, *And Moses was enraged with the officers of the army (Numbers 31:14)*

and then it is written, *And Eleazar the Priest said to the men of war that went to the battle:*

This is the statute of the law which the Lord commanded Moses (Numbers 31:21)

because it had “disappeared” from Moses.

“If he is a prophet, his prophecy departs from him”--[we learn this] from Elisha.
Because it is written, ‘*if I did not have such respect for Johoshaphat the king of Judah,
I would not look toward you, nor see you*’, (II Kings 3:14)

and then it is written:

‘*Now bring me a musician,*’ *And it came to pass, when the minstrel played, that the hand of the Lord [i.e., the spirit of prophecy] came upon him.* (II Kings 3:15)

Sifrei BeMidbar 157 (Israel/Babylonia ~200CE)

אף כאן אתה אומר ויקצוף משה על פקודי החיל שרי האלפים ושרי המאות הבאים מצבא המלחמה,
מה אומר? ויאמר אלעזר אל אנשי הצבא הבאים למלחמה. משה רבינו, לפי שבא לכלל כעס בא
לכלל טעות. וי"א משה נתן לו רשות לאלעזר הכהן לדבר, שכשיפטר משה מן העולם לא יהיו
אומרים לו: בחיי משה רבך לא היתה מדבר, עכשיו מה אתה מדבר? ר' יאשיה אמר: שהיה אומר דבר
בשם אומרו, שנאמר (אסתר ב) ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי:

Here, too, you say “*And Moses was enraged with the officers of the army (Numbers 31:14)*

What does it say ?

And Eleazar the Priest said to the men of war that went to the battle: (Numbers 31:21)

Our teacher Moses, because he came into anger, he came into error.

And there are those who say that Moses granted permission to Elazar the Priest to speak,
so that when Moses would depart from this world, they would not say:

“During the lifetime of your teacher Moses,
you never spoke; why are you speaking now?”

Rabbi Yoshaiah said: He said a teaching *b’shem omro* [in the name of the one who said it].

Just as it says “*Esther spoke to the king in the name of Mordechai*” (Esther 2:22)

RaSHI (Rabbi Shlomo Yitzchaki, Troyes France 1040-1105CE)

כא ויאמר אלעזר הכהן וגומר. לפי שבא משה לכלל כעס בא לכלל טעות,
שנתעלמו ממנו הלכות געולי נכרים.

וכן אתה מוצא בשמיני למלואים, שנאמר “ויקצף על אלעזר ועל איתמר” (ויקרא יטז),
בא לכלל כעס, בא לכלל טעות.

וכן בשמעו נא המרים “ויך את הסלע” (לעיל כיא), על ידי הכעס טעה

And Elazar the Priest said, etc (Numbers 31:21)

Because Moses came into anger, he came into error,

for the *halacha* regarding the purification of non-Israelite vessels “disappeared” from him.

Similarly on the eighth day of the dedication of the Tabernacle,

where it says *and he was enraged with Elazar and Itamar...* (Leviticus 10:16)

he came into anger, and he came into error.

And so too with “*Listen you rebels!*” “*And he struck the rock*” (Numbers 20:11)

Because of the anger, he erred.

Talmud Bavli Pesachim 66a

(The story in which Hillel is arrogant and it cause him to forget the halakha)

כלל אמר רבי עקיבא: כל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת. שחיטה שאי אפשר לעשותה מערב שבת דוחה את השבת.

MISHNAH: [IF IT HAPPENS THAT PASSOVER FALLS ON A SHABBAT]--

RABBI AKIBA STATED A GENERAL RULE:

ANY WORK FOR THE PASSOVER OFFERING WHICH COULD BE DONE ON THE EVE OF THE SABBATH DOES NOT OVERRIDE THE SABBATH;
SHECHITAH, WHICH COULD NOT BE DONE ON THE EVE OF THE SABBATH, DOES OVERRIDE THE SABBATH.

גמרא. תנו רבנן: הלכה זו נתעלמה מבני בתירא. פעם אחת חל ארבעה עשר להיות בשבת, שכחו ולא ידעו אם פסח דוחה את השבת אם לאו. אמרו: כלום יש אדם שיודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו? אמרו להם: אדם אחד יש שעלה מבבל, והלל הבבלי שמו, ששימש שני גדולי הדור שמעיה ואבטליון ויודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו. שלחו וקראו לו.

GEMARA. Our Rabbis taught: This halachah was forgotten by the people of Bateira.

On one occasion the fourteenth [of Nisan] fell on the Sabbath,

and they forgot and did not know whether the Passover overrides the Sabbath or not.

They said, "Is there any man who knows whether the Passover overrides the Sabbath or not?"

They were told, "There is a certain man who has come up from Babylonia,

Hillel the Babylonian by name, who studied with the two greatest men of the time, and he knows whether the Passover overrides the Sabbath or not."

They summoned him and asked him.

אמרו לו: כלום אתה יודע אם הפסח דוחה את השבת אם לאו? אמר להם: וכי פסח אחד יש לנו בשנה שדוחה את השבת? והלא הרבה יותר ממאתים פסחים יש לנו בשנה שדוחין את השבת. אמרו לו: מנין לך? אמר להם: נאמר מועדו בפסח ונאמר (במדבר כח) מועדו בתמיד. מה מועדו האמור בתמיד דוחה את השבת אף מועדו האמור בפסח דוחה את השבת. ועוד, קל וחומר הוא: ומה תמיד שאין ענוש כרת דוחה את השבת, פסח שענוש כרת אינו דין שדוחה את השבת.

They said to him,

"Do you know whether the Passover overrides the Sabbath or not?"

[Hillel provides an answer and explanation, ending with:]

now, if the *tamid* [daily offering], the omission of which is not punished by *ketoret*, overrides the Sabbath, then the Passover, neglect of which is punished by *ketoret*, is it not logical that it overrides the Sabbath?"

מיד הושיבוהו בראש ומינהו נשיא עליהם,
והיה דורש כל היום כולו בהלכות הפסח.
התחיל מקנטרן בדברים, אמר להן:
מי גרם לכם שאעלה מבבל ואהיה נשיא עליכם עצלות שהיתה בכם,
שלא שמשתם שני גדולי הדור שמעיה ואבטליון.
אמרו לו: רבי, שכח ולא הביא סכין מערב שבת מהו?
אמר להן: הלכה זו שמעתי ושכחתי.
אלא, הנח להן לישראל אם אין נביאים הן בני נביאים הן.

They immediately set him at their head and appointed him Nasi [Patriarch] over them,
and he was sitting and lecturing the whole day on the laws of Passover.

He began rebuking them with words.

He said to them,

“What caused it for you that I should come up from Babylonia to be a Nasi over you?
It was your indolence,
because you did not serve the two greatest men of the time, Shemaiah and Abtalyon.”

They said to him,

“Master, what if a man forgot and did not bring a knife on the eve of the Sabbath?”
“I have heard this law,” he answered, “but have forgotten it.
But leave it to Israel: if they are not prophets, yet they are the children of prophets!”